

گفت وگو با ۳کارگردان جوانی که آثارشان این شب ها بر روی صحنه های تئاتر مشهد حضور دارد

هوای تازه تئاتر مشهد؛ جوانان خلاق وارد میدان شده اند

گزارش روز

الهام ظریفیان | از مهم ترین ویژگی تئاتر این روزهای مشهد رامی توان جوان گرایی آن دانست. آن ها که مخاطب جدی تر تئاتر هستند، می توانند تغییر نسل در تئاتر مشهد را تأیید کنند؛ چنان که امروز اگر سری به نمایش های روی صحنه تئاتر در مشهد بزنند، بیش از همه چهره هایی جدید، جوان و جویای نام را می بینند که سعی می کنند تجربه زیسته دنیای خودشان را روی صحنه تئاتر با مخاطب به اشتراک بگذارند. در گزارش زیر به سراغ سه کارگردان جوان رفته ایم و درباره دنیای نمایش شان و اوضاع واحوال تئاتر مشهد به گفت وگو نشستیم. ایم.

● کمبود سالن؛ معضل اصلی تئاتر مشهد

محسن رحیمپون از هنرمندان مشهدی است که تئاتر «یوتنازی» به کارگردانی او این شب ها بر روی صحنه تئاتر تماشاخانه مایان است. او چهار سال پیش به دنبال آشنایی بامیترا بابایی و رضاصبری وارد دنیای تئاتر شد و در نمایش «پشت دیوار قدیمی کشتارگاه» به تهیه کنندگی رضاصبری، همکاری کرد. از آن به بعد به صورت پیوسته پشت صحنه تئاتر بوده است. «یوتنازی» اولین تجربه این هنرمند در عرصه کارگردانی تئاتر است. او درباره این تئاتر می گوید: «یوتنازی» به معنی مرگ خودخواسته است که امکان آن در بعضی کشورها برای بیماران لاعلاج و افرادی که امید به زندگی ندارند، وجود دارد. متن این نمایشنامه را سال ۱۳۹۴ آرش خیرآبادی، هنرمند شناخته شده مشهدی، نوشت. من پس از خواندن این نمایشنامه در گفت وگو با نویسنده، ایده هایی را مطرح کردم که منجر به بازنویسی آن در امسال شد. او ادامه می دهد: «یوتنازی، یک درام روان شناختی درباره روابط بین زوجین است و اتفاقات بین آن ها ازجمله خیانت را که باعث ایجاد جنون در آنان می شود، بررسی می کند. در این نمایش، یک اتفاق دراماتیک و تراژدی گونه رخ می دهد و پایانی شوکه کننده را رقم می زند. در راستای جذب مخاطب سعی کردیم طراحی صحنه و اتفاقات را طوری رقم بزنیم که مخاطب احساس خستگی نکند. طراحی صحنه ما منحصربه فرد و متفاوت با صحنه هایی است که مخاطب تاکنون در سالن های بلک باکس دیده است؛ برای مثال نور سالن ما با شمع تأمین می شود و ماهرشپ تقریباً صد شمع در صحنه روشن می کنیم. کارگردان «یوتنازی» درباره وضعیت کنونی تئاتر مشهد می گوید: مشهد سابقه زیادی در تئاتر دارد و جزو

● مگر مشهد هم تئاتر دارد؟

امیرضاسستانی، دیگر هنرمند جوان مشهدی، نیز این شب ها نمایش «ایران خانم» را در سالن بهار در مجموعه تئاتر شهر روی صحنه برده است. او ۱۰ سال است در تئاتر مشهد فعالیت می کند و «ایران خانم» پنجمین تئاتری است که روی صحنه برده است. این هنرمند، یک فیلم کوتاه سی دقیقه ای به نام «قبل طلوع آفتاب» نیز ساخته است. سبستانی درباره تئاتر «ایران خانم» می گوید: داستان این نمایش در ۱۰۰ سال پیش و زمان فوت احمدشاه قاجار می گذرد. در آن زمان، ایران درگیر قراردادی بوده که تمام تصمیم های کشور را زیرنظر مستشاران انگلیسی می برده است؛ یعنی به نوعی مستعمره آن کشور بوده است. ۱۰ سال قبل از آن، ایران دچار قحطی عجیبی شده بود و تعداد زیادی از مردم از دنیا رفته بودند. اما متأسفانه تلاش شده است که این بخش از تاریخ تحریف شود. در زمان قحطی که مصادف با جنگ جهانی اول بوده، یک ژنرال بریتانیای کبیر به نام «لیونل دانستر ویل» از راه بندرانزلی عازم باکو بوده است. او که در این مسیر شاهد قحطی و بدبختی های مردم ایران بوده، روایت های خود را مکتوب کرده و به چاپ رسانده است. من مدتی بود که خیلی درباره این اتفاق مطالعه می کردم و تصمیم گرفتم نمایشنامه ای درباره اش بنویسم.

در نمایشنامه من، ژنرال دانستر ویل ۱۰ سال بعد از قحطی به ایران برمی گردد که البته این بخش، تخیل من است. نمایش نشان می دهد که کشور در آن موقع چه مشکلاتی داشته است و چگونه مردم دنبال مهاجرت بوده اند. درواقع ریشه های مهاجرت در ۱۰۰ سال پیش را بررسی کردم و اینکه مردم فکر می کردند اوضاع خوب نیست و قحطی برمی گردد. درواقع پیام داستان این است که مردم امیدوار باشند، بمانند و برای کشورشان بجنگند. او ادامه می دهد: اینکه می دیدم این روزها بیشتر مردم به فکر مهاجرت هستند، باعث ناراحتی ام می شد و دوست داشتم یک متن برای کشورم بنویسم. من برای موسیقی متن این نمایش، هفده قطعه با نرم افزار ساختم که بیشتر فضای ترس و اضطراب آن دوره را نشان می دهد. به نظر این کارگردان، مهم ترین معضل تئاتر مشهد، بضاعت کم گروه های تئاتر برای تبلیغات محیطی است. مسئولان باید فکری ببندیشند و به تئاترهای روی صحنه، فضایی برای تبلیغ بدهند. این خیلی بد است که هنوز خیلی از مردم می پرسند: مگر مشهد هم تئاتر دارد؟

● چالش های تولید یک متن خارجی

امیر زارع، کارگردان نمایش «مرگ فروشنده»، است. این نمایش یک تراژدی مشهور، نوشته آرتور میلر، است که تاکنون بارها در نقاط مختلف دنیا به روی صحنه رفته است. زارع درباره پیشینه اجرای این نمایش می گوید: اولین بار که متن را خواندم، به نظرم آمد که برای جامعه امروز حرف هایی دارد و مخاطب عام و خاص نیازمند دیدن و شنیدن آن هستند. بعد از انتخاب گروه کارگردانی، به مدت چهار ماه مراحل پیش تولید کار را با موشکافی و تحلیل متن، انتخاب

هنری می تواند به موضوع توجه خانواده ها به اهمیت گفت وگو با فرزندان و تقویت کانون خانواده اشاره کند که نتیجه این اثر هنری، به تقویت بنیان خانواده منجر خواهد شد و از تخریب آن جلوگیری خواهد کرد.

● تحلیل واقعیت های اجتماعی با تئاتر

در ادامه عادل توکلی نسب، کارگردان نمایش «ذهن»، درباره اثر تولیدی خود گفت: این نمایش بر روی آسیب هایی نظیر روابط خارج از زناشویی و خیانت، و رسانه، به جامعه معرفی شوند و بتوانند چراغ امیدی برای دیگران باشند. امیدوارم دیگر هنرمندان نیز در این مسیر گام بردارند و با تولید آثار خود به روشن تر شدن چراغ های امید در جامعه کمک کنند.

● امر به معروف در بستر هنر

نیره عابدین زاده، معاون دادستان استان، نیز در این نشست کار عوامل تئاتر «ذهن» را به منزله یک امر به معروف دانست و با بیان این پرسش که آیا شیوه های پیشگیرانه ما در زمینه آسیب های اجتماعی و جرائم به گونه ای بوده است که توجه مخاطبان را جلب کند، گفت: واقعیت این است که روش های پیشگیرانه کنونی، بازخورد مناسبی از جامعه نگرفته اند. یکی از دلایل آن، تولید نشدن اثر هنری مناسب است که بتواند ارتباط خوبی با مخاطب برقرار کند. لذا تولید آثار هنری در این زمینه، مؤثرترین روش پیشگیرانه است.

وی درباره نمایش سریالی «ذهن» بیان کرد: سال ۱۳۹۶ یا ۱۳۹۷ بود که عادل توکلی نسب، هنرمند دغدغه مند، به ما مراجعه کرد تا اثر هنری اش را به یک خدمت مؤثر تبدیل کند. در این زمینه، هنرمندان زحمت زیادی کشیدند و حتی در برخی جلسات دادرسی علنی شرکت کردند تا اثر هنری شان را خلق کنند. آن اثر به نمایشنامه ای به نام «انومی» تبدیل شد که مسائل اجتماعی با ریشه های عمیق را به تصویر کشید. این نمایش شاید تلنگری باشد که ما را به تأمل وادارد و پیش از وقوع مسائل اجتماعی، اقدامی را می گفت وگو و تفاهم انجام دهیم.

معاون دادستان عمومی و انقلاب مرکز خراسان رضوی گفت: می توان گفت صحنه های تلخ در تئاتر، می توانند به عنوان یک هشدار عمل کنند؛ به عنوان مثال یک اثر

اجتماعی و ارائه آن ها در قالب داستان های نمایش را دارد و می تواند با همکاری تخصص های دیگری مانند روان شناسی، جامعه شناسی و حقوق، نقش مغفارت و آموزنده ای در جامعه ایفا کند. کارگردان نمایش ذهن یادآوری کرد: متأسفانه بعضی آثار باضعف در جنبه های حقوقی یا روان شناسی روبه رو هستند که نتیجه نبود تعامل مؤثر بین این علوم است. در کشوری با اصول اسلامی، مهم است که تمام جنبه های شرعی، اخلاقی، قانونی و جامعه شناسی و روان شناسی در آثار هنری مدنظر قرار گیرد تا مخاطب بتواند به شناخت و اطلاعات کاملی دست یابد. توکلی نسب تبلیغات گسترده تر در سطح شهر برای آشنایی بیشتر مردم با اثرات این هنر را لازمه آن دانست و اظهار کرد: بسیاری از مردم اطلاعی از وجود تئاترهای خاص با مخاطبان منحصربه فرد ندارند و لازم است که توجه بیشتری به ارتقای آگاهی عمومی درباره برنامه های تئاتر بشود.

● دغدغه مندی هنرمندان برای بیان مسائل اجتماعی مصطفی دربیار، روان شناس و فارغ التحصیل رشته مردم داری و سینما، نیز در این نشست ویژگی نمایشنامه «ذهن» را اپیزودی بودن این تئاتر دانست و گفت: این ایده واقعا مرا به شوق آورد و درواقع نشان دهنده دغدغه مندی سدیدیک انسان هنرمند و تلاش گروه تئاتر برای بیان مسائل اجتماعی است. وی ادامه داد: مسائل بسیاری در حوزه تئاتر وجود دارد که کمتر کسی با صراحت به آن پرداخته است. این روان شناس یادآوری کرد: پرداختن به موضوعاتی که روان شناسی، توسعه فردی و تغییر را دربر می گیرد، می تواند بسیار دردناک باشد و برخی افراد به خاطر این دردها از آن ها فرار می کنند.

درباردار افزود: در حال حاضر روان شناسی به سمت روش های جدیدی رفته است که دیگر برای درمان اصلی و تعدادی بازیگر فرعی که نقش های مکمل را بازی می کنند، اجرا می شود. هدف این است که با هربار مشاهده، مخاطب بینش عمیق تر و تازه تری درباره موضوعات و شخصیت ها به دست آورد. وی تئاتر را یک هنر تأثیرگذار بر مخاطبان خود معرفی کرد و گفت: این هنر، قدرت تحلیل واقعیت های

تماشاخانه

اجرای «موج و صخره» در دانشگاه اقبال لاهوری

نمایش «موج و صخره»، به کارگردانی و بازیگری مرسانا برارزنده و تهیه کنندگی محمدطه‌پهان، از یکشنبه ۱۸ اذر، ساعت ۱۹:۳۰ در پلاتوی دانشگاه اقبال لاهوری روی صحنه می رود. در این نمایش، حورا حق شنو، امیرعلی موسوی، امید مهدوی، زهرا رشیدی، مهلا میرزایی، زهره کامیاب، فاطمه حسینی، رضا احمد سرایی و زهرا جمشیدی به عنوان صدایپیشه بازی می کنند.

اجرای یک نمایش موزیکال در تماشاخانه مایان

نمایش موزیکال «گلدانی هشتم روی میز تلویزیون» این شب هاساعت ۱۸:۳۰ در تماشاخانه مایان (شمالی سابق) روی صحنه می رود. در این نمایش پنجاه دقیقه ای، بهان راورعی بازی می کند و میثم بهاران به عنوان نویسنده و آرمان پارسیان به عنوان کارگردان فعالیت می کنند.

چارسوق هنر

«تنها گریه کن» روی آنتن تلویزیون می رود

مجموعه تلویزیونی «تنها گریه کن»، به کارگردانی علی درخشنده، به زودی روی آنتن شبکه افق خواهد رفت. «تنها گریه کن» که اولین همکاری میان صداوسیما با پلتفرم های رویکا و نماوا در تولید سریال است، روایتگر تنهایی زنی است که در فصل اول سریال، کودکی اش با رنج بزرگرمی خورد و تصمیم می گیرد عشق جوانی و رؤیاهایش را قربانی ایستادن در برابر ظلم و بی عدالتی کند و در فصل دوم، تمام زندگی و دارایی هایش را برای آرمانش فدا می کند. این روند داستان زندگی او و خانواده اش را در سه دهه از برهه های مهم تاریخ معاصر کشورمان روایت می کند. افسانه کمالی، رابعه مدنی، خاطره حاتمی، رها ربانی نیا، پیام احمدی نیا، سپاوش چراغی پور، مرجان قمری، احمدکاروی، هادی شیخ الاسلامی، رحیم نوروزی، حسن رضایی و یوسف صفری بختیاری جزو بازیگرانی هستند که در این سریال نقش می آفرینند.

نقش آفرینی نصر ا... رادش در «لبخند پشت خاکریز»

سریال «لبخند پشت خاکریز»، به کارگردانی علی شاه حاتمی، با بازی نصر ا... رادش در حال تصویربرداری است. رضاییران منش و حمیرا ریاضی نیز بعد از مدت ها جلوی دوربین این سریال آمده اند. «لبخند پشت خاکریز» در گروه تولیدات تاریخی سیمافلم ساخته می شود و مجتبی احسانی و هاشم مسعودی، تهیه کنندگی آن را برعهده دارند. پیگیری ها نشان می دهد که سریال تازه علی شاه حاتمی، ماجراهای شیرینی از رزمندگان یک گردان در دوران دفاع مقدس را روایت می کند که در پانزده قسمت ساخته می شود.

پخش چند مستند جدید از تلویزیون

دو مجموعه مستند جدید بانام های «مادرم ایران زمین» و «حجره آذربایجان» از تولیدات جدید شبکه مستند به زودی پخششان آغاز می شود. همچنین دو مستند دیگر با نام های «فرصت» و «دنیای زنده ما»، اکنون از شبکه ۴ و مستند پخش می شوند.

مستند جدید «فرصت» نیز این شب ها از شبکه مستند سیما در حال پخش است. مجموعه مستند «فرصت»، هر هفته یکشنبه ها، ساعت ۲۰ در شبکه مستند پخش می شود. «مادرم ایران زمین» از دیگر مستندهای جدیدی است که به تازگی آماده پخش شده است.

در این مجموعه مستند، فعالان محیط زیست کشور معرفی می شوند. این مستند در چهار قسمت چهل و پنج دقیقه ای تهیه شده است که به زودی از شبکه مستند سیما به روی آنتن خواهد رفت. از «حجره آذربایجان»، از دیگر تولیدات شبکه مستند سیماست که به زودی پخش خواهد شد. در این مجموعه مستند، سیزده نفر از شاعران تاریخ و ادبیات فارسی کشورمان معرفی می شوند.

مجموعه مستند «از حجره آذربایجان»، به تهیه کنندگی و کارگردانی فرید پناه نژاد، در مرحله تدوین قرار دارد. این مجموعه سیزده قسمتی که تولید آن از اواخر تابستان ۱۴۰۳ آغاز شده است، اوایل سال ۱۴۰۴ از شبکه مستند سیما پخش خواهد شد.